

УДК 34
3-12

Рекомендовано до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 27.06.2024 № 10).

З-12 Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення : матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 21 черв. 2024 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2024. 138 с.

Збірник конференції містить матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення» (21.06.2024), у роботі якої взяли участь представники закладів вищої освіти, наукових установ, правоохоронних органів, недержавних установ України та іноземних держав.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова*); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (*заст. голови*); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна АЛФЬОРОВА**; канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**; докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**; канд. юрид. наук, доц. **Станіслав ЧЕРНОП'ЯТОВ**; **Андрій МІРОШНИК** (*секретар*).

ISBN 978-966-981-927-7

© ВНПЗ ДГУ, 2024
© Автори, 2024

2. Стратегії безпеки дорожнього руху ЄС та зарубіжних країн: Зб. норм. актів : ел. вид. Укл. : М.Г. Колодяжний. Харків : Право, 2023. 162 с.

Давидюк В.М.

доктор юридичних наук,
професор кафедри права

Дніпровського гуманітарного університету
ORCID 000-0001-8998-1981

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ПРОТИПРАВНИМ СХЕМАМ У СФЕРІ АЗАРТНИХ ІГОР: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У липні 2020 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14.07.2020 №768-ІХ [1]. Фактично, прийняттям вказаного закону завершилась доволі тривала епопея легалізації в Україні ринку азартних ігор.

Слід зазначити, що статистика надходжень до державного бюджету податків від діяльності суб'єктів господарювання вказаної сфери протягом наступних декількох років дозволяє зробити висновок про правильність вказаного рішення.

Так, згідно інформації Центру економічної стратегії обсяги «білого» гравального бізнесу лише протягом 2023 року зросли з 5% до 40-50% за рік. Сукупні податкові надходження склали 10,4 млрд гривень. Для порівняння: у 2022 році вказана цифра складала 730 млн грн, а у 2021 – лише 206 млн. гривень [2].

Однак, динаміка надходжень податків протягом останніх двох років свідчить про широке застосування суб'єктами «білого» гравального бізнесу так званих схем оптимізації сплати податків, а то і відверто кримінальних схем. Крім того, в Україні «розцвів» нелегальний ринок послуг у вказаній сфері. З'явилися сотні веб-сайтів, які надають доступ до азартних ігор, при цьому не сплачуючи до бюджету жодної копійки.

Вказане призвело до того, що на даний час наша держава не дораховується десятків мільярдів гривень платежів від суб'єктів господарювання гравального бізнесу.

Дана ситуація є неприпустимою, особливо в умовах воєнного стану в якому зараз живе країна і потребує негайного правового врегулювання усіх прогалин діючого законодавства, які дозволяють ділкам у сфері азартних ігор «економити» на сплаті податків. Крім того, необхідна значна активізація роботи правоохоронного блоку щодо ліквідації усіх злочинних схем несплати податків суб'єктами гравального бізнесу, максимального зменшення його тіньової складової, притягнення їх організаторів та учасників до реальної відповідальності, з максимальним застосуванням фінансових санкцій.

В цьому контексті слід відзначити хоч і запізніле, але прийняття Рішення Радою національної безпеки і оборони України від 20.04.2024 «Щодо протидії негативним наслідкам функціонування азартних ігор в мережі Інтернет»,

введене в дію Указом Президента України від 20.04.2024 №234/24 (далі Рішення) [3].

На нашу думку, одними із ключових пунктів вказаного Рішення, який дозволить реально боротися з протиправними схемами у даній сфері, є пункт 4, яким доручено Кабінету Міністрів України у місячний строк забезпечити упровадження Державної системи онлайн-моніторингу в сфері азартних ігор, а також пункт 6 Рішення, щодо забезпечення у цей же строк прийняття Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, рішень про блокування нелегальних веб-сайтів, на яких надається доступ до азартних ігор, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізацію державної політики у сфері організації та проведення азартних ігор та лотерей.

Крім того, з урахуванням широкого розповсюдження практики користування послугами гральних закладів та «інтернет-казино» нашими військовослужбовцями, пунктом 2 даного Рішення зобов'язано Головнокомандувача Збройних Сил України та керівників військових формувань запровадити на період дії режиму воєнного стану заборону військовослужбовцям доступу до гральних закладів (онлайн, офлайн).

У той же час, є великі сумніви щодо ефективності виконання більшості із пунктів вказаного Рішення без остаточного прийняття законопроекту №9256-д, активна робота над яким протягом квітня-травня поточного року триває в стінах українського парламенту.

Саме цим законопроектом передбачено внесення змін до відповідних нормативних актів, які значно ускладняють роботу «тіньовим» гравцям ринку азартних ігор України. Зокрема, пропонується внесення змін до Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» щодо можливості здійснення фактичних перевірок (у тому числі методом контрольних закупівель) у частині проведення експерименту з використанням тест-ситуації участі уповноважених посадових осіб Уповноваженого органу в азартній грі [4].

Крім того, серед законодавчих новел, які пропонуються вказаним законопроектом звертає на себе увагу посилення фінансової відповідальності організатора азартних ігор, який не забезпечив неможливість участі в них осіб, участь яких в таких іграх заборонена цим та іншими законами, зокрема, зобов'язання його відшкодувати таким особам на їх вимогу або на вимогу членів сім'ї таких осіб фінансову шкоду в розмірі десятикратного розміру програшу, що заподіяна зазначеним особам внаслідок такої бездіяльності організатора азартних ігор, а також додатково (незалежно від наявності спричиненої фінансової шкоди) сплатити компенсацію у розмірі суми, еквівалентної половині загального розміру штрафних санкцій, накладених Уповноваженим органом у зв'язку з допущеним порушенням.

Також пропонуються реальний алгоритм обмеження доступу до веб-сайтів/мобільних застосунків, які організують, проводять та надають доступ до азартних ігор, без відповідних дозвільних документів.

Серед іншого пропонується на період воєнного стану обмеження участі військовослужбовців у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх, шляхом внесення до Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх.

Це й же законопроект фактично ставить крапку в абсолютно неефективній діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей (КРАІЛ) та передбачає утворення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері організації та проведення азартних ігор, випуску та проведення лотерей.

На нашу думку, саме швидке проходження усіх етапів опрацювання вказаного законопроекту у стінах парламенту та оперативне ухвалення його остаточної редакції Верховною Радою України та відповідне підписання Президентом України – це той реальний крок, який дасть змогу правоохоронним та контролюючим органам розпочати реальний процес наведення елементарного порядку в даній сфері економіки держави.

Крім того, давно назріла необхідність щодо початку повноцінного функціонування Державної системи онлайн-моніторингу, порядок функціонування якої затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16.02.2024 року №171 [5].

Фактично, відповідно до ч. 3 ст. 12 Закону України “Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор” вказана система повинна була запрацювати ще три роки тому. На наше переконання її відсутність протягом вказаного періоду – це один із чинників, який призвів до «розквіту» тіньового ринку азартних ігор.

Також, на нашу думку необхідно корінним чином змінити підхід правоохоронних органів нашої держави до організації та проведенні заходів протидійні злочинним угрупованням, які здійснюють свою протиправну діяльність у тіньовому секторі ринку азартних ігор.

Насамперед, мова йде про використання усього комплексу оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій по документуванню та припинення злочинної діяльності їх організаторів та учасників. Крім того, доцільно розглянути можливість проведення в найближчий час відповідної спеціальної оперативно-профілактичної операції, за участю відповідних сил та засобів правоохоронного та контролюючого блоку виконавчої гілки влади України.

Список використаних джерел та літератури:

1. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор : Закон України від 14 липня 2020р. №768-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#Text> (дата звернення: 31.05.2024).

2. Обсяги «білого» грального бізнесу зросли з 5% до 40-50% за рік : *Центр економічної стратегії, офіційна сторінка в Facebook*. URL: <https://www.facebook.com/cesukraine/posts/pfbid02TLpTeF9zGCuuy4D7nupLFaUTQMUpTJVxk955wqgwtYkNYwC5QjMgMAAWTz7zzTHDfl> (дата звернення: 31.05.2024).

3. Щодо протидії негативним наслідкам функціонування азартних ігор в мережі Інтернет : Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20.04.2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-24#Text> (дата звернення: 31.05.2024).

4. Про внесення змін до деяких законів України щодо організації проведення азартних ігор та лотерей : Проект Закону України від 05.04.2024 №9256-д. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43949> (дата звернення: 31.05.2024).

5. Про затвердження Порядку функціонування Державної системи онлайн-моніторингу : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.02.2024 №171. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/171-2024-п#Text> (дата звернення: 31.05.2024).

Єфімов М.М.

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри криміналістики та
домедичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
ORCID 0000-0003-3964-798X

**ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНИХ ПІД
ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ХУЛІГАНСТВА, ВЧИНЕНОГО
ФУТБОЛЬНИМИ ВБОЛІВАЛЬНИКАМИ**

Розслідування будь-якого кримінального правопорушення потребує проведення відповідного переліку слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних заходів. Не є виключенням і випадки вчинення хуліганських дій футбольними уболівальниками. Серед обов'язкових слідчих (розшукових) дій, що необхідно реалізувати в зазначеній категорії кримінальних проваджень, будуть такі як-от: огляд місця події; допити підозрюваних; слідчий експеримент. Тактика їх проведення залежить від багатьох факторів та потребує детального уточнення. Оскільки максимально повне зібрання оптимальної кількості доказової інформації забезпечить якісне складання обвинувального акту [2, с. 527].

З приводу питань проведення допиту підозрюваного, відмітимо, що вивчення матеріалів кримінального провадження дозволяє визначити його предмет, сформулювати запитання допитуваному, встановити коло осіб, які підлягають допиту тощо. Це дозволяє, як зазначає Ю. А. Чаплинська, виявити існуючі прогалини, розбіжності та суперечності між учасниками процесу та